

A Kúria a dr. Futó Barnabás ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Féja András ügyvéd által képviselt I. rendű és II.r. alperesek ellen, személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és járulékai iránt a Fővárosi Bíróság előtt 19.P.22.395/2008. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.839/2010/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a II.r. alperes által 15. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését a perköltség és illeték fizetési kötelezettségre is kiterjedően hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja és a felperes keresetét a II. rendű alperessel szemben teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 400.000 (Négyszázezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 526.000 (Ötszázhuszonhatezer) forint kereseti, fellebbezési, csatlakozó fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított releváns tényállás szerint ..-én a Nemzetbiztonsági Hivatal által lehallgatott, az .. egyik vezetője, .. és .. , az .. elnök-vezérigazgatója között ..-jén elhangzott telefonbeszélgetés ismeretlen forrásból eljutott a II. r. alpereshez. A beszélgetésben .. azt közölte: „A .. találkozott a .. és kaptam tőle egy munkát, ami elég érdekes. Igazából

megosztanám veled. A .. azt szeretné, ha dolgoznánk az ..-re, a ..-ra, keresnénk rá terhelőket, merthogy ott van valami belső hatalmi váltás szándék előkészítve és a .. azt mondja, hogy a ..ék állnak mögötte, ők pénzelik a váltást. Meg akarják szerezni az ..-ben az első helyet. Valami alelnök van benne, valami .. vagy nem ..." Ezt követően .. tájékoztatta ..t, hogy ..ról van szó. .. ekkor elmondta, hogy .. a jövő héten találkozni fog ..val, mert konkrétan ő adja meg az információ-igényét, hogy mit szeretne tőlük.

A beszélgetés zárásaként állásfoglalását kérte, mit tegyen, mert szeretne kimaradni az ügyből, és ..et is le akarta beszélni a részvételről. A II. r. alperes a felvétel kézhezvételét követően megkereste ..t, aki megerősítette, hogy ilyen tartalmú beszélgetés elhangzott közte és .. között.

A II. r. alperes az ügyben - nevek említése nélkül - sajtótájékoztatót tartott, és nyilatkozatokat adott a sajtónak.

..-én a történekről az I.r. alperes honlapján tájékoztató jelent meg, amely szerint a II.r. alperes egy ismerősén keresztül arra kérte a felperest, hogy vonuljon ki az .. politikájából és a közéletből, mert méltatlan ember egy demokratikus parlamentben az, aki ilyen eszközöket maga igénybe vesz vagy támogat.

..-án a .. című lap közölte a II. r. alperes fenti kijelentését.

A II.r. alperes a nyilvánosságra került telefonbeszélgetéssel kapcsolatban bejelentést tett a Legfőbb Ügyészséghez, amelyben - többek között - az is szerepelt: „Az .. alelnöke is érintett az ügyben”. A Fővárosi Főügyészség bejelentést elutasító döntését követően a II. r. alperes kijelentette: „Nem feljelentést, hanem bejelentést tett arról, hogy a birtokába került hangfelvétel szerint .. érintett lehet egy, az személyére vonatkozó adatgyűjtésben”.

A felperes keresetében a Ptk. 78.§-a alapján annak megállapítását kérte, hogy az I-II.r. alperesek megsértették jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy azt állították: bűncselekmény elkövetéséhez lehetett köze és ezáltal méltatlanná vált volna a demokratikus közéletben való részvételre. A jogsértés miatt kérte az alperesek jogsértés abbahagyására, további jogsértéstől való eltiltásra, elégtételadásra és 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés egyetemleges megfizetésére kötelezését.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I-II.r. alperesek azzal, hogy ..-én az I.r. alperes honlapján, illetve a II.r. alperes azzal, hogy ..-án a .. című lapban tett nyilatkozatával olyan hamis látszatot keltettek, hogy .. felperes a .. elnöki posztjának megszerzése érdekében ..val kapcsolatos adatgyűjtésre adott volna megbízást és ezáltal méltatlanná vált volna a politikai közéletben való szereplésre, megsértették a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait. Az I-II.r. alpereseket eltiltotta a további jogsértéstől, és kötelezte, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül a

megállapított jogsértésért az I.r. alperes honlapján közleményben fejezzék ki sajnálkozásukat a felperesnek. Kötelezte az I-II.r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 1.400.000 forint tőkét. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II.r. alpereseknek egyetemlegesen 50.000 forint perköltséget. A le nem rótt 300.000 forint illetékből a felperest 200.000 forint, a II.r. alperest 50.000 forint megfizetésére kötelezte a Magyar Állam javára külön felhívásra. A további 50.000 forint illetékről úgy rendelkezett, hogy azt az I.r. alperes illetékmentessége folytán az állam viseli.

A II.r. alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét helyben hagyta. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r. alperesnek 50.000 forint + áfa fellebbezési költséget, valamint az államnak külön felhívásra 108.000 forint csatlakozó fellebbezési illetéket. Kötelezte a II.r. alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 84.000 forint fellebbezési illetéket.

A másodfokú bíróság határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes közéletből való távozásra felhívásával kapcsolatban tett kijelentések véleménynyilvánításba burkolt tényállítások. A nyilatkozatok megtételének oka a megfigyelés felvetésével kapcsolatos eseménysor volt. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján kifejtette, hogy az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes adott-e megbízást megfigyelésükre, adatgyűjtésre. A rendelkezésre álló bizonyítékokból nem lehetett okszerű következtetést levonni arra, hogy a felperes megbízást adott az alperesek megfigyelésére és adatok megszerzésére. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a II.r. alperes hatóságához tett bejelentésével, majd annak későbbi ismertetésével jogsértést nem valósított meg.

A nem vagyoni kártérítés tekintetében megállapította, hogy az alperes jogsértésével okozati összefüggésben álló hátrányt megfelelő mértékben ellensúlyozza az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés. A felperes nem tanúsított olyan magatartást, amely közreható tényezőként a nem vagyoni kártérítés mérséklésénél figyelembe vehető lett volna.

A jogerős ítélet ellen a II.r. alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, az első- és másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a felperes keresetének elutasítását kérte.

Érvelése szerint a jogerős ítélet tévesen minősítette

tényállításnak a II.r. alperes riporterri kérdésre adott válaszait, abban a véleményét juttatta kifejezésre, így az jogsértés megállapításának alapjául nem szolgálhat. A II.r. alperes mindkét jogsértőnek minősített kijelentés vonatkozásában arról nyilatkozott, hogy a felperes felé milyen kérést és politikai véleményt fogalmazott meg. A felperes politikai szerepét értékelte a válaszaiban, egy konkrét belpolitikai eseménnyel kapcsolatban. Véleményére kézzel fogható tényekből, a hangfelvételen elhangzott állításokból következtetett. Ez a véleménye nem volt túlzó, indokolatlanul bántó vagy megalázó. Hivatkozott az Alkotmány 59. § (1) bekezdésére, 54. §-ára és az Alkotmánybíróság 30/1992. (V.26.) és a 36/1994. (VI.24.) Ab határozataira.

Álláspontja szerint a felperes politikai értelemben vett „méltatlanságának” felvetése nem tekinthető túlzó vagy erőteljes szóhasználatnak.

Hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet a Pp. 206. § (1) bekezdésébe valamint a Pp.163.§-ába ütközik, mert a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen értékelte, illetve a felperes és a tanúk szavahihetőségével, előadásuk életszerűségével kapcsolatban az elsőfokú bíróság kételyeket fogalmazott meg.

Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem folytatta le a bizonyítást a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban levő büntetőeljárással kapcsolatos indítványa tekintetében. Kifejtette, hogy .. vallomása elfogultsága miatt nem lett volna figyelembe vehető.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Jogi álláspontja szerint a II. r. alperes nyilatkozatai - a felülvizsgálati kérelem érvelésével szemben - tényállításokat és nem véleménynyilvánításokat tartalmaztak. Kifejtette azt is, hogy a bizonyítékok mérlegelése felülvizsgálati eljárásban nem támadható.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálhatta felül. Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I.r. alperes nem fellebbezett, továbbá a jogerős ítélet ellen - ebből is következően - felülvizsgálattal sem élt. Így a jogerős ítéletnek az I.r. alperesre vonatkozó rendelkezéseit a felülvizsgálat nem érintette, ezért azt a Kúria nem vizsgálta.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok

védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés értelmében a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

E rendelkezések alapján a jóhírnevet az olyan nyíltan vagy burkoltan megfogalmazott valótlan tényállítások sértik, amelyek alkalmasak arra, hogy hátrányosan befolyásolják az érintett személy objektív társadalmi megítélését.

A való tényektől függetlenül, önkényesen kialakított vagy kifejezésmódjában indokolatlanul bántó, megalázó vélemény kinyilvánítása a becsület sérelmét okozhatja (Ptk. 76. §).

A jogerős ítélet szerint a II. r. alperes hamis látszat keltésével sértette meg a felperes Ptk. 78. §-ában védett jóhírnevét. Mivel a látszatkeltés nem objektív tény állítása, ezért a hamis látszat keltése nem ad alapot jogsértés megállapítására, ezt a Ptk. 78. §-a nem teszi lehetővé. Ebben a vonatkozásban kizárólag akkor lehet jogsértést megállapítani, ha valaki más személyre vonatkozó valótlan, sértő tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A hamis látszat keltése legfeljebb a való tény hamis színben való feltüntetésének felel meg, ezért kizárólag azt lehetett vizsgálni, hogy a II. r. alperes konkrét megnyilatkozásai során az általa megismert tényeket a felperest sértő módon hamis színben tüntette-e fel.

A Legfelsőbb Bíróság 2002/2/297. sz. elvi határozatában kifejtette: a való tények hamis színben való feltüntetését az jelenti, ha a megtörtént események sajátos csoportosításával alaptalanul következtetnek további, meg nem történt tényekre, illetve ha utalásokkal, célzásokkal, feltevésekkel keltik további események megtörténtének látszatát.

A jogerős ítélet helytállóan fejtette ki, hogy a „méltatlan” kifejezés egyértelműen véleménynyilvánításnak minősül. Azonban ezen túlmenően a sérelmezett közlés értelmezése során téves jogi álláspontra helyezkedett a következők miatt.

A perbeli bizonyítékokból megállapíthatóan a való tény az, hogy titkosszolgálati módszerekkel rögzített, később nyilvánosságra került beszélgetés elhangzott, annak tartalmát a beszélgetésben résztvevő partnerek nem vitatták. Ez a titkos hangfelvétel a II. r. alperes tudomására jutott. A telefonbeszélgetés egyértelműen és kétséget kizáróan arra utal, hogy az abban résztvevő személyek a felperes, mint az I. r. alperes párt alelnöke személyét is érintve a II. r. alperesre vonatkozó adatgyűjtésre, megfigyelésre adott megbízásról tárgyaltak. A felvételen hallható beszélgetésben elhangzik a felperes neve is azzal, hogy az ..-ben hatalmi váltás készül, amiben az alelnök felperes benne van. .. kijelentése szerint a felperes az, aki a megbízással kapcsolatban a konkrét

információ igényt közölni fogja.

A beszélgetőpartnerek elismerték azt, hogy e tárgyban valóban folytattak beszélgetést, így a II. r. alperesnek a titkos hangfelvétel valóságtartalmáról kételye nem keletkezhetett, annak tartalmából semmi nem utalt arra, hogy az félreértésen vagy adott esetben szakmai hozzá nem értésen alapuló anyag. A II. r. alperes a hangfelvétel alapján vont le következtetéseit, amelyek lényege, hogy a lehallgatására, illetve lejárataására irányuló tevékenységben az .. elnökjelöltségért vívott küzdelemben pártbeli kihívójaként fellépő felperes is érintett, adott esetben mint a tervezett lehallgatási, megfigyelési akció lehetséges megbízója. E következtetés a való tényekből eredt, amely kifejezetten okszerű.

Miután a titkos hangfelvétel a II. r. alperes tudomására jutott, saját személye és politikai pozíciója, valamint tisztessége védelme érdekében minden további nélkül joga volt ahhoz, hogy a megismert tények alapján a nyilvánossághoz forduljon, és azzal kapcsolatos véleményét, értékítéletét, illetve az abból eredő politikai következtetéseit nyilvánosságra hozza.

A jogerős ítélet jogi álláspontjával szemben a lehallgatott telefonbeszélgetés anyaga alapján az I. r. alperes honlapján és a ..ban megjelent nyilatkozat tényként csupán azt közölte, hogy a II. r. alperes felszólította a felperest a pártból és a közéletből való távozásra. Majd azt fejtette ki, hogy méltatlan a demokratikus parlamentben az, aki ilyen eszközöket igénybe vesz vagy támogat. Nincsen szó tehát arról, hogy a II. r. alperes a való tényt hamis színben feltüntetve, bizonyított tényként állította volna, amit a jogerős ítélet a terhére ró, azt, hogy a felperes adott megbízást a személye elleni adatgyűjtésre. Ez tényként nem a II.r. alperes nyilatkozataiból, hanem magából a hangfelvételből állapítható meg.

A jogerős ítélet téves jogi álláspontjával szemben a II.r. alperest nem terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettség. Azt, hogy az érintett személyek miről beszélgettek, a nem vitás hangfelvétel egyértelműen bizonyította. A beszélgetés tartalmát, tehát a II.r. alperes megfigyelését a vele szembeni adatgyűjtést, annak indokát és célját maga a hangfelvétel állítja. A II.r. alperes e tényeket a hangfelvételtől függetlenül soha, sehol nem állította. Az is egyértelmű - ezt a jogerős ítélet sem róta a terhére - hogy a hangfelvételt nem a II.r. alperes hozta nyilvánosságra. Az nyilvánvalóan nem róható a terhére, hogy a párton belül néhány személlyel a tudomására jutott tényeket közölte és annak megfelelően eljárta.

Mindebből következik: nem terhelte a II.r. alperest annak bizonyítása, hogy a hangfelvételben foglalt tények a valóságnak megfelelnek.

A fentiekől függetlenül az sem állapítható meg egyértelműen, hogy a hangfelvétel tartalma egy félreértésen alapuló beszélgetés volt, azaz fel sem merült a hangfelvételben érintett személyek részéről a II.r. alperessel szembeni adatgyűjtésre vonatkozó megbízás és annak esetleges teljesítése. Ezt az érintett személyek tanúvallomásukban ugyan tagadták és megpróbálták megmagyarázni, hogy milyen tévedés eredményeként beszélgettek a kifogásolt tartalommal.

E személyek azonban a hangfelvétel tartalmának, ténybeli valótlanságának megállapítására autentikus tanúnak nem tekinthetők. Egyrészt, mert a nem kétségesen jogellenes, de legalábbis súlyosan erkölcsstelen politikai cselekedet elismerése részükről életszerűen nem várható, másrészt a Pp. 160. § (1) bekezdés b) pontja szerint a tanúvallomást meg is tagadhatták volna, ha annak folytán magukat lehetséges bűncselekmény elkövetésével vádolnák. Függetlenül attól tehát, hogy a II.r. alperest a hangfelvétel tartalmi valóságának bizonyítása egyáltalán nem terhelte, nem nyert egyértelműen bizonyítást, hogy a hangfelvétel egy félreértésen alapuló, a II.r. alperes személyétől teljesen független beszélgetést rögzített.

Nem kétséges, hogy a II. r. alperesnek a felperes lehetséges szerepével kapcsolatos értékítélete súlyosan elmarasztaló, azonban egyrészt, mint politikai közszereplő azt a felperes túrni köteles, másrészt elmarasztaló véleményének a II. r. alperes nem adott indokolatlanul bántó, sértő vagy lealacsonyító módon hangot. Mindössze azt, az általános erkölcsi felfogással is megegyező véleményét fejtette ki, hogy az a politikus, aki ilyen ügyben érintett lehet, aki ilyen eszközöket vesz igénybe, méltatlan a politikai közéletben való szereplésre. Ezen elmarasztaló, általánosságban megfogalmazott politikai vélemény miatt a felperes a II. r. alperessel szemben polgári jogvédelmet nem igényelhet. Mindezek alapján a jogerős ítélet tévesen állapította meg, hogy a II.r. alperes a perben sérelmezett nyilatkozatával megsértette a felperes jóhírnevét. Jogsértés hiányában a Ptk. 84. § (1) bekezdésében meghatározott, felperes által igényelt jogkövetkezmények sem voltak alkalmazhatóak.

A jogsértés elkövetésének hiányától - amely a kártérítő felelősséget eleve kizárja - függetlenül tévesen marasztalta a jogerős ítélet a II.r. alperest nem vagyoni kártérítésben is. A jogerős ítélet, egyébként helyes megállapítása szerint a II.r. alperes, mint az I.r. alperes vezetője, képviselője járt el, amikor a tudomására jutott hangfelvétellel kapcsolatos kérdésekben megnyilvánult. Ezért a kártérítő felelősségét a Ptk. 339.-360. § szabályai alapján kell vizsgálni.

A Ptk. 350. § (3) bekezdése szerint a törvényes képviselő károkozásáért a képviselt személy nem felelős. A bírói gyakorlat, a szervezeti képviselőt (és a párt elnöke ilyenek minősül) is törvényes képviselőnek tekinti, mert képviseleti jogáról a Ptk. 29. § (2) bekezdése szerint jogszabály rendelkezik. Azonban e szervezeti képviselést nem vonja a Ptk. 350. § (3) bekezdésének alkalmazási körébe, mert ilyenek kizárólag a kiskorú gyermek szülője, a gyám, illetve a gondnok, azaz az ember törvényes képviselője minősülhet. A Ptk-nak a kárfelelősségre vonatkozó szabályai arra vonatkozó rendelkezést, hogy a szervezeti képviselő által okozott kárért fennálló kötelmi felelősség terhelné a szervezeti képviselőt, külön rendelkezést nem tartalmaz. Ezért a szervezeti képviselő által okozott kártérítő felelősségből eredő kötelmi igényre az adott jogi személyre vonatkozó szabályokat kell figyelembe venni. A párt tagjára, vezetőjére, stb. a Ptk-nak a jogi személyekre, ezen belül az egyesületre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. A Ptk. 62. § (4) bekezdése szerint az egyesület tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok - a tagdíj megfizetésén túl - az egyesület tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek. A szervezeti képviselő által okozott kárért, mint kötelmi igényért tehát kizárólag a párt felel. E kártérítésben a párt képviseletében eljáró személy - függetlenül attól, hogy a személyhez fűződő jog megsértésének objektív jogkövetkezményeiért ő is felelne (EBH 2010/1/2126.) - nem marasztalható.

A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése szerint hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával részben megváltoztatta, és a felperes keresetét a II. r. alperessel szemben elutasította.

A pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányára tekintettel a Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján kötelezte a felperest a II. r. alperes jogi képviselétének ellátásával felmerült első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

A 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles - az I. r. alperes illetékmentessége folytán az állam által viselendő 50.000 forint kereseti illeték figyelembe vételével - 250.000 forint kereseti, 84.000 forint fellebbezési, 108.000 forint csatlakozó fellebbezési és 84.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam javára megtéríteni.

Budapest, 2012. január 11.

*Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács
Katalin sk. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró*

Vné

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő